

obrnili, ker ni mogel preko postaje Kopala. Proga med Ogulinom in Delnicami je zametena. Največ snega je padlo tudi pri postaji Vrbovsko. Sneženih vihar je sedaj penehal, a razapniti je začela s rahlo buri, ki ovira promet in meče ljudi, ki se upajo izpod strehe, ob da.

Strašen pokolj nedolžnih muslimanov. Naši časopisi vedno prinašajo vesti o hudih bojih orožništva z roparji v Makedoniji. Roparstvo je v Makedoniji silno razširjeno; večina roparjev je združena v velikih četah, katerim načeljujejo izredno drzni in pogumni harambaše. Po leti bivajo čete v gorah, po zimi, kadar je velik sneg, pa se epostavno naselijo v dolini pri kakem kmetu, katerega prisilijo, da jih skriva in hrani, ker drugače bi ubili njega in njegovo družino. Na drugi strani pa preti kmetom zopet orožništvo, ker jih neusmiljeno ubija, če izsledijo pri njih razbojnike. Ubogi kmetje postanejo vsakakor žrtve ali od ene ali druge strani. Zato je prebivalstvo v krajih, kjer ropajo razbojniki, že vsa obupano in radi nasilnosti obišči raje postanejo sami razbojniki, ker imajo od tega več koristi, ter so varni vsaj od ene strani, nego, da pomagajo oblastem, ki jim za storjene sluge plačujejo v butimami. Tak žalosten slučaj orožniške nasilnosti in divjosti se je zgodil v Dumnici na Kosovem polju. Orožniki so zvedeli, da prezimuje v tej vasi pri nekem kmetu sloviti harambaša Mehmed Konjuh s svojo četo. Četa četa orožnikov je obkolila dotično hišo in začel se je boj, v katerem so umrli orožniki težke izgube. Ker hiše niso mogli zavzeti, mu je prišlo na pomoč topništvo in z granatami so poslopile popolnoma razdelali. Vsi se je pa posrečilo Konjuhu pobegniti s četo četo. Orožniki so napravili na razstreljeno hišo juris, toda razbojnikov niso našli, pač pa kmela in njegovo družino, ki so se skrili v kleti. Svoj bes in jezo so orožniki izlili nad temi nesrečniki. Pobili so vse do najmlajšega otroka, nato pa so umorili še ostalo prebivalstvo v vasi. Žalosten način, kako skuša uprava v Makedoniji razbojnike ugati.

Izseljenec za Kanado. Naše društvo "Navigazione Generale Italiana" v Genovi, katero vzdržuje ekspresne parobrodne zveze z New-Yorkom in glavnimi lukami Južne Amerike, vzpostavlja pričetkom prihodnjega meseca direktne ekspresne zveze s Kanado. Dne 7. marca t. l. odpotuje iz Geneve za Kanado parobrod "Amerika", na katerem so s posebno pažnjo pripravljene prostori za izseljence.

Opozarjamo izseljence za Kanado, kateri žele potovati z našo progo, da jim bo naš urad preskrbel brezplačno kanadsko garancijsko pismo (afidavit).

Natančnejše informacije daje Putniški ured Jadranske banke, Zagreb, Petrinjska ulica 6 in ekspozitura Jadranske banke, podružnice Maribor.

Oglasne zadeve opravlja samo upravništvu lista. — Na vprašanja brez priloženih znamk za odgovor upravništvo ne odgovarja.

Koledarji Jugoslovanske Kmetijske zveze se še dobijo v tejništvu SLS v Cirilovi tiskarni. Kdor želi imeti koledarček, naj ga nemudoma naroči, ker je število izvodov prav majhno. — Tejništvo SLS v Mariboru.

Dar Dijaški kuhinji. G. Jožef Vapotič v Pušencih je poslal Dijaški kuhinji 40 D, ki jih je nabral na gostiji Muhič-Stuhec v Ključarovicah. Prisrčna hvala!

Dar za Dijaško večerjo. Na svatbi Čeh-Brumen pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. so se gostje spomnili tudi revnih dijakov in so darovali za nje 300 K. Bog plačaj!

Gospodarstvo.

Franc Wernig, okr. ekonom.

KAKO SE NAM IZPLAČA PITATI GOVEJO ŽIVINO?

To vprašanje je vsekakor vevlačno za slehernega živinorejca, ki hoče pri pitanju res kaj zaslužiti in se hoče ogniti izgubi, ki nastane vsled nepremišljenega in nepreračunane debeljenja živine.

Vsak preudaren gospodar bo stremel za tem, da bo vsled pitanja priredil več, kot pa znašajo stroški za krmljenje in oskrbovanje. Radi tega — svinčnik v roke in peljimo živino od časa do časa na tehničro ter preračunamo, če prirast na živi teži poplača dnevno hrano in stroške za oskrbovanje!

Kdor nima tehnične doma, ali pa je tudi nima v bližini, ta lahko prilično natančno ugotovi živo težo s tozadevnim merskim trakom (merski trak od Matieviča, Straucha ali Frohveina). Četudi mogoče merski trak ne pokaže do 1 kg natančno žive teže, vendar s pomočjo njega lahko točno ugotovimo prirast oz. razliko v teži.

Važno je tudi vprašanje: katere živali nam plačajo pitanje?

V vsakem večjem gospodarstvu spytamo od časa do časa kako govedo. Večinoma vole, katerih ne moremo več v gospodarstvu primerno uporabiti in so dosegli gotovo starost, potem stare, slabomolzne krave, — bike, ki so postali preteški, nesposobni za plemenjenje in hudobni in nazadnje tudi še kako mlado žival, katero ne moremo primerno uporabiti v plemenske svrhe. Podjetnejši gospodar pa osobito, ako ima priliko, da pitano živino posebno dobro proda, — bo hotel pitanje živine postaviti na širšo podlago ter bo v to svrhu skušal živino celo dokupiti. Pri tem je uvaževati sledeče:

Najbolje izkoristijo in poplačajo krmno pri debeljenju mladi bikci v starosti 1. do 2. leta. Le-ti kažejo največji prirast na živi teži v primeri z zaužitim krmom. Prav dobro se splača tudi pitanje mladih, še ne povsem doraslih telic, krav in volov. Čim starejša žival tem slabše izkoristi krmno in le redkokdaj se izplača — samo, ako je nakupna cena primerno nizka — dokupiti v svrhu pitanja stare, močno shujšane vole in krave. Te živali sploh ne poplačajo pitanja; zadostuje že, da

jih spravimo samo k malo boljši reji. Take stare in mršave živali so mrogokrat tudi jelične ali pa drugače slabohe in bolehe, ter imajo slabšo prebavilno in vsled tega ne morejo popolnoma izkoristiti krme ter poplačati pitanja. Seveda, ako smo se prepričali, da je slabi, izredno mršavi reji vzrok samo slaba prehrana, potem so živali za dobičkanostno pitanje izredno prikladne, posebno, ako so mlade.

Uvaževali je tudi, da je živina že od narave čisto različno usposobljena za izkoriščanje krme in za debeljenje. To je seveda težko presoditi kar tako po zunanjosti, pač pa lahko sklepamo s precejšnjo sigurnostjo iz telesnosti, da-li je žival dobra za pitanje ali ne. Telesni znaki sposobnosti za dobro debeljenje in pitanje so: kratka glava, kratke vrat, globoka, široka prsa, širok viher, hrbet in široka ledja, valjasta, vzbočena rebra, dolgi in široki krki, ošobito od vzadaj, polna mesnata bedra in krake, razmeroma kratke noge ter debela in povsod lahko premečena koža.

Tudi narav živali vpliva na pitanje kakor tudi večja ali manjša mlečnost. Čimboljša molznica, tem težje jo je pitati.

Dobičkanost hitrega pitanja.

Za gospodarski uspeh pitanja je odločilno, da zdelimo žival zadosti hitro. Edino hitro pitanje je dobičkanostno. — Ako pokladamo samo navadno množino in kalčvosti krme, nam žival ne bo postala debela. Ako pa pokladamo več in boljšo krmno, se bo odvisni del krme uporabil za debeljenje. Pomnimo, da debeli žival edino odvisni krmni. Če dobi na primer žival le toliko krme, da postane na dan samo za četiri kilograma težja, bo rahla dva dni, da se bo živa teža zvišala za pol kilograma. Ako pa dobi žival k tej navadni dnevni krmni samo malo več in boljšo krmno, bo postala že v enem dnevu za pol kg težja in prihranila smo si s tem vzdrževalno hrano za cel drugi dan. Hitra odebeltitev je torej vedno najcenejša. Bolje je sploh ne pitati kot počasni debeliti. Bolje je z obilnejšo in dražjo krmno žival spiti v dveh mescih, kot pa s slabim krmom žival odebeltiti v treh mescih, kot pa s slabim krmom žival odebeltiti v treh mescih.

Ker je najhitrejša debeltitev vedno najcenejša, moramo skrbeti, da živali zavživajo čimveč mogoče krme. Vendar ne smejo vsled tega izgubiti teka. Radi tega bomo poleg tečne klaje uporabljali tudi taka krmila, ki bodo predvsem poživljala tek, na primer razne okopavine (krompir, pesa itd.), anislažo, nekoliko soli itd. Tudi manjša množina finega sena ohrani žival zdravo in usposobi prebavila, da uspešno izrabijo vso debelilno krmno.

Uvaževali moramo tudi posebna nagnenja živali. Nekatere zauživajo krmno raje v suhi, druge zopet raje v bolj mokri obliki. V splošnem pa se priporoča tečna krmila pokladati le v suhi obliki, ker se boljše prežvečejo in vsled tega boljše izkoristijo.

Kot tečno krmilo za pitanje je izborno vse zrnje, od žita in sočivje ter otrobi iz razne hranilne moke. Glavno je, da klaja ni pokvarjena in da v zadnjem delu pitanja, ko že pojem tek, pokladamo taka krmila, ki poživljajo ječnost. Znano je tudi, da živali raje žrejo, ako zmešamo več tehničnih krmil skupaj.

Pitani živini dajemo piti le čisto vodo — ne v obliki napoja s kakim tečnim krmilom — in sicer pred krmiljenjem, ker vsled tega zaužijejo živali manj tekočine in to vpliva ugodno na tvorbo mesa in tolsče.

Ker mršava živina se ni v stanu izrabiti polne debelilne krme, se priporoča, pripraviti jo z 8—14 dnevnim krmiljenjem k boljši reji. Pokladamo ji v začetku precejšnjo množino sena, mnogo okopavin in le malo tečne klaje. Polagoma zvišamo množino tečne krme in zato pokladamo manj sena. Tudi na dobri paši se mršava živina lahko spravi k boljši reji in se jo usposobi za boljše izkoriščanje debelilne krme.

Kdor ima čas in se razume na Kellnerove hranilbene norme, naj se kot pripomoček pri krmiljenju poslužuje le-teh, ki natančno določajo v kakem razmerju morajo biti redilne snovi v krmu.

V Nemčiji in na Angleškem pitajo govejo živino na prav cen način tudi na posebnih, primernih in sočnih pašnikih.

Oskrbovanje živine — važen činitelj za uspešno pitanje.

Vevlažen činitelj za uspeh pitanja je poleg krmiljenja tudi oskrba živine. Vse okolščine, ki pripomorejo k temu, da se žival dobro počuti, pospešujejo debeljenje. Radi tega naj bo hlev za pitano živino suh in zračen, ne premalo in ne preveč tople — najbolj odgovarja temperatura okoli 12 stop. C — in tudi ne preveč svetel. V svetlem prostoru so živali nemirne in se manj redijo. Ležišče mora seveda biti suho in čisto, živali je redno čistiti, krmiti in napajati. Svoječas se je mislilo, da mora pitana živina popolnoma mirovati; novejša opozovanja so pa pokazala, da živali boljše uspevajo in se bolj debelijo, če se zmerno gibljejo. Uporablja se jih na primer na stlačenje gnoja, za prav lahko vprego itd. V tem smislu kot gibanje vpliva tudi zmerno pokladanje zelene krme.

Ako hočemo živali prav dobro zdebeltiti in so popustile v ječnosti, jih v poletnem času lahko tudi ostrizemo.

Če smo uvaževali in vpoštevali vse okolščine, ki uplivajo na uspešno pitanje in nam živali vkljub temu ne postanejo debele, ter nam redno tehtanje pokaže, da prirast na živi teži ne odgovarja porabljeni krmni, storimo najboljše, ako ne zapravljamo drage krme s pitanjem takih živali in da jih prodamo ali zakoljemo take, kakor so.

NAVODILO PRI KURJEREJI ZA MESEC FEBRUAR.

V mesecu februarju začno pravzaprav kokoši pridno nesti, ako so bile preko zime na toplem ter jim ni primanjkovalo potrebnega živeža v zrnu, še bolje, če so dobivale tuintam nekoliko kuhanevega in toplega. Za kokoši skrbna gospodinja je sicer tudi v mescih: november, december in januar že marsikatero drago jajce zamogle položiti v jerbašček. A v teh mescih ležejo le takozvane zimske nesice, to je: kokoši, ki nesejo v zimskem času. Mesca februarja pa začnejo kokodaskati mlade in stare ter se jej zahvaljujejo za ljubo skrb ter postrežbo čez zimo.

Da se poviša zmožnost leganja, je treba v tem mescu kokošim nuditi dobro redilnega živeža, ker kokoš potrebuje novih moči. Živež se jej naj nudi redno.

Ako se kokoši radi slabega vremena ne morejo pustiti na prosto, vzi jim na prostoru, kjer se nahajajo, nekoliko zrnja med slamo ali listje, da tem veseleje iščejo in brskajo, ker jim je gibanje, kd začno nesti, neobhodno potrebno. Kurnik — sploh ponočno bivališče — mora pogosto snažiti, v čisti posodi nuditi kuram vode in živeža.

Če koncem mesca februarja že katere kokoši kvoče, to je, hoče valiti, in je mogoče imeli piščeta na toplem, le koj jo nasadi. Mesca marca izlezena piščeta postanejo krepke ter trpežne kokoši, ki zgodaj in navadno pridno nesejo. Na jajca pa zapisati datum, kedaj jih je znesla kokoš, da veš, kako stare da so. To je potrebno za uporabo v kuhinji, kakor tudi za valjenje.

NAVODILO ZA MESEC MAREC.

Mesca marca doživi gospodinja že mnogo več veselja pri svojih kokoših, kakor v februarju. Mesca februarja pričeto leganje se je povišalo in vobče nastopilo. Vsaka kokoš kaže v leganju svoje zmoglosti in tisti, ki bi sedaj še zastoj zobala, grozi kruta prihodnost. Gospodinja jej grozi z nožem, ako se ne poboljša. Od kokoši, ki se mesca marca ne nese, pač ni veliko pričakovati.

Da se vzdržuje možnost leganja, ne sme primanjkovati kuram zadosine in redilne hrane. V tem času se malo dobijo na prostem v kljun. Prikrasjanje hrane bi jih le motilo in oviralo v pridnosti. Nesice pa potrebujejo tudi nekaj zelenega. Na prostem si bodo preskrbele zelenjad že same; na dvorišču zaprim, kjer ne najdejo ničesar zelenega, se jim pa vrže zelenjad.

Da je mesec marec ugoden za nasajanje, ni treba se posebej povdariti. Izlezena piščeta se morajo držati na suhem in toplem, sicer jih pomori mrlota in brivec (mrzel veter). Je vreme solnično in toplo, potem z njimi na prosto, tam jim najbolj ugaja, ostanejo zdrava ter se vidno razvijajo pod neumorno skrbjo stare kokoši. (Dolge prihodnjice.)

Samostanski kurjerejec.

Kmetijska podružnica na Frankolovem priredi v nedeljo, dne 9. marca, kmetijski podučni tečaj v Društvenem domu in sicer dopoldne od 9. do 12. ure poduk o gospodarskih zadevah, popoldne od pol 3. do 5. ure pa poduk v gospodinjstvu. Govorila bodeta g. Martin Zupanc, živinorejski instruktor iz Celja in g. Franc Goričan, potovalni učitelj za sadjarstvo in vinarstvo. Vabijo se vsi, ki se zanimajo za napredek v gospodarstvu, da se udeležijo poduka, bodi iz domače, kakor tudi iz sosednih župnij, možje in fantje, pa tudi žene in dekleta.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se na sejm dne 26. t. m.: 11 konj, 5 bikov, 175 volov, 229 krav in 3 teleta, skupaj 423 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 13 do 16.25 din., poldebili voli 11.25 do 12.25 din., plemenski voli 10 do 11 din., klavne krave debele 11 do 12.50 din., plemenske krave 10 do 11 din., krave za klobasenje 9 do 10 din., molzne krave 11 do 13.25 din., breje krave 11 do 13.25 din., mlada živina 11 do 12.50 dinarjev.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 25 do 27 din., II. vrste 22 do 24 din., meso od bikov, krav in telic 19 do 20 din., telečje meso I. vrste 32 din., II. vrste 28 din., sveže svinjsko meso 30 do 40 din.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 79 din. 100 francoskih frankov stane 344 D, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.11 D, za 100 čehoslovških kron 229 D, za 100 laskih lir 342 D. V Curihu znaša vrednost dinarja 7.20 cent.

ZITNI TRG.

Promet z žitom je precej malenkosten. Kupei se javljajo v malem številu, ker je položaj na denarnem trgu še precej nejasen ter je nakup večjih zalog žita lahko združen z velikim rizikom. Nagli porast dinarja, ki je v Curihu poskočil že na 7.60, pozneje pa zopet pade, je odgnal tudi inozemske trgovce, katerim je postalo naše žito predrago. V Primorju in Dalmaciji so zopet začeli uvažati Italijani moko in koruzo, ki je znatno cenejša od naše. Dalmalinskimi trgovcem osobito ugaja, ker Italijani dajejo moko in žito na upanje za več mesecev, kar je našim mlinom vsled občega pomanjkanja denarja nemogoče. — Cene so bile v tem tednu približno sledeče:

Moka, nularica cene ni mnogo spremenila ter se je dobila v Bački po 535—540 D, v Zagrebu pa po 565 do 575 D.

Pešnica je v preteklem tednu znatno padla, sedaj pa se cena zopet dviguje. V Banute se nudi po 320—330 dinarjev, v Sremu pa po 330—345 D.

Koruza se še najbolj prodaja. V Bački se je prodavala po 235 do 245 D, v Slavoniji in Sremu pa po 240—250 D za 100 kg.

Ječmen kupujejo pivovarne; nekoliko se ga je prodalo tudi za izvoz. Plivski ječmen se je nudi po 300 D. **Oves** se prodaja po 280—290 D.